

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: UIT EN VOOR DE PRAKTIJK: ABR. MEY EN JAMES POLAK; LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN G. J. JACOBS; BESLECHTE GESCHILLEN: MR. A. E. J. NYSINGH; — UIT HET BUITENLAND: J. E. ERDMAN, JAC. H. KRAMER EN C. J. MEIJER — EFFICIËNTIE: L. POLAK

MEDEWERKERS: H. J. VAN ARKEL, PROF. MR. DR. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, MR. P. J. DAM, E. VAN DIEN, TH. A. DYRBYE JR., W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. DR. IR. J. GOUDRIAAN JR., DR. W. J. HARTMANN, LEONARD JACOBS, S. KONIJN, R. KUIJPER, J. PAARDEKOOPER, — PROF. DR. N. J. POLAK, J. C. SPANGENBERG, J. E. SPINOSA CATTELA, J. F. STARKE, DR. A. STERNHEIM, PROF. J. G. CH. VOLMER —

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY | UITGEVER: J. MUUSSES - PURMEREND
TESSELSCHADESTR 15 - AMSTERDAM, TEL. 26600 | TELEFOON 77 - GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEOORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS —

VERSCIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10 —. FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

Opleiding voor het Accountantsberoep	Blz.	161
door G. P. J. Hogeweg		
De Dividend- en Tantiëbelasting en de verdeling van agio op aandelen	„	162
door J. P. Croin		
Abstract of concreet kapitaalbegrip	164	
door Prof. Dr. N. J. Polak met naschrift van Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk		
Wettelijke regeling van het Accountantsberoep in Duitsch- land	„	169
door J. E. Spinosa Cattela.		
Uit en voor de praktijk	„	169
Red. Abr. Mey en James Polak Opgave No. 32 (Onderzoek in strafzaak wegens verduistering).		
Uit het Buitenland	„	170
Red. J. E. Erdman, Jac. H. Kramer en J. C. Meyer. Eenvormige administratie van publiekrechtelijke lichamen, Magazijn-, Loon- en Kostprijsadministratie, Productie-contrôle, Inkoopadministratie, de methode Gilbreth, Maximum nuttig effect bij kantoorarbeid (W. Clark), Inflatie-invloeden op afschrijvingen, Ver- koopadministratie		
Vragenbus	„	171
Art 7 Reglement van Arbeid N. I. A.		
Ingezonden	„	172
De Statistiek op de Topa door H. Keegstra met ant- woord van Mr. Dr. J. H. van Zanten		
Inhoudsopgave van den derden jaargang	„	173

OPLEIDING VOOR HET ACCOUNTANTSBEROEP

In de rede, waarin Prof. Dr. N. J. Polak in September 1925 verslag gaf van de lotgevallen der Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam gedurende het studiejaar 1924—1925, is ook een alinea gewijd aan de rekeningwetenschap, die aan die Hoogeschool gedoceerd wordt, en waarvoor een diploma na voldoende examen, wordt uitgereikt.

Prof. Polak merkte op:

„Ook de studie in de rekeningwetenschap verheugt zich in

„een grooten toeloop. Meer en meer gaat men inzien, dat, waar „het accountantsberoep zich zoodanig ontwikkelt, dat de con- „trôle der boekhouding slechts een onderdeel van den arbeid „van den accountant is, naast diens steeds in beteekenis toe- „toenemende adviseerende taak, dit beroep een academische „opleiding vereischt. Wanneer den gediplomeerde in de reke- „ningwetenschap voldoende gelegenheid wordt geboden, zich in „de praktijk te bekwamen, en wanneer hij bereid is van die ge- „legenheid volop gebruik te maken zonder zich voor eenig soort „werk te goed te achten, dan zal de academisch gevormde „accountant, zeer zeker spoedig aan de spits gaan.”

Door het Internationaal Congres is op de kwestie van de Opleiding voor het Accountantsberoep opnieuw de aandacht ge- vestigd en daarbij kwam ons deze uitspraak van Prof. Polak weer in de gedachten, die nog steeds in onze vakpers niet weer- sproken is, en toch eigenlijk niet onweersproken moet blijven.

In de eerste plaats veroorloof ik mij de vraag op welke gronden Prof. Polak meent de zaak zóó te mogen stellen, dat „men meer en meer gaat inzien” enz. Toch zeker niet op grond van het overweldigend aangroeien van de examen-cand- idaten voor de rekeningwetenschap in Rotterdam in verhou- ding tot het aantal dat de vereenigingsexamens aflegt. Ondanks de enorm veel grootere inspanning eischende studie voor de Vereenigingsexamens, is het aantal kandidaten daar nog steeds belangrijk boven dat van de Hoogeschool. Prof. Polak zal toch ook niet ontkennen, dat de inspanning, die vereischt wordt om met succes het examen voor het Nederlandsch Instituut van Accountants te kunnen doormaken, enorm groot is, juist omdat bijna alle kandidaten volle werkdagen in de praktijk van het zakenleven of van het accountantskantoor verbinden aan de zoo veeleischende studie.

Indien „men” inderdaad inzag, wat Prof. Polak constateert, zouden meerderen den anderen weg kiezen.

Maar niet alleen in dit opzicht achten wij de uitspraak van Prof. Polak onjuist. Wij meenen, dat er ook geen reden zou zijn om tot het inzicht te komen, waartoe Prof. Polak zegt, dat men al gekomen is.

Volgens de aangehaalde uitspraak van Prof. Polak zou de eisch van een academische opleiding gegrond zijn op de over-

weging, dat in ons beroep de adviseerende taak steeds meer in beteekenis toeneemt en dat de controleerende taak slechts een onderdeel van den arbeid des accountants is geworden.

Nu is het waar, dat als een beroep zich naar twee zijden ontwikkelt, (controleerende en adviseerende) beide taken een onderdeel van het beroep zijn, en dat dus niet kan worden tegengesproken, dat de controle-arbeid een onderdeel van het beroep is. Maar dan toch een zoo belangrijk onderdeel, dat het niet aangaat te spreken van „slechts een onderdeel”. De controle-arbeid van een accountant vereischt een zoo groote mate van voorontwikkeling en studie, en wordt in de zakenwereld (en waarlijk niet alleen in Nederland) zoo zeer gewaardeerd, dat het onjuist is den studeerenden den indruk bij te brengen, dat deze zijde van het beroep allengs minder belangrijk geworden is.

En wat de adviseerende taak betreft. Wij erkennen de groote belangrijkheid van die taak tenvolle. Dat wordt wel daardoor bewezen, dat de studie van de Bedrijfseconomie in de laatste jaren een voortdurend grootere plaats gekregen heeft in de officieele cursussen van het Instituut, en dat ook het examenprogramma steeds zwaardere eischen voor dat vak stelt. Zij, die voor het Examen van het Instituut gestudeerd hebben en nog studeeren, behoeven niet te vreezen, dat zij in dit opzicht niet voldoende beslagen ten ijs komen, wanneer zij na voldoende afgelegd examen zich in het bezit gesteld zien van het Instituutdiploma. Wij halen dit diploma in de eerste plaats aan, omdat wij daarmee het best bekend zijn, maar ook de beide andere examineerende vereenigingen gaven en geven aan de studie in de Bedrijfshuishoudkunde de plaats, die dit belangrijke vak verdient.

En nu wil bij ons, met alle appreciatie van de algemeene voordeelen, ontegenzeggelijk aan een opleiding aan Universiteit of Hoogeschool verbonden, toch niet de overtuiging wijken, dat de jonge man, die de volle praktijk van het zakenleven meemaakt, op een accountantskantoor of bij een bank, handelszaak of fabriek, niet gemakkelijker de theoriën van de Bedrijfshuishoudkunde zal opnemen dan de student, die nog geheel buiten het werkelijke leven staat. De laatste zal met de toepassing van het bestudeerde ongetwijfeld later heel wat meer moeite hebben, hij is eerst nog welteverstaan, en zal moeten trachten zich in te werken.

Natuurlijk ziet Prof. Polak deze moeilijkheden ook, en daarom maakt hij in zijn uitspraak het voorbehoud omtrent het zich bekwamen in de praktijk. Dat nu komt bij de studenten van Universiteit en Hoogeschool bijna steeds en bijna volledig, *na* dat hen het diploma rekeningwetenschap is uitgereikt.

En hierin culmineert het bezwaar, wat wij meenen te moeten maken tegen dit diploma. Blijkens de uitspraak van Prof. Polak zelf ontbreekt den gediplomeerde der Handelshoogeschool de praktijk. De Hoogeschool kan hem die praktijk niet bijbrengen, kan er zich, bij de tegenwoordige inrichting der examens niet van overtuigen of „den gediplomeerde in de rekeningwetenschap voldoende gelegenheid wordt geboden zich in de praktijk te bekwamen” en of „hij wel bereid is van die gelegenheid volop gebruik te maken, zonder zich voor eenig soort van werk te goed te achten”.

Immers het gaat om „gediplomeerden” d.w.z. om hen, die het diploma rekeningwetenschap al ontvangen hebben, en dus los zijn van de Hoogeschool. Die Hoogeschool heeft op het verwerven van praktische kennis dan geen invloed meer. En hoewel Prof. Polak die praktische kennis als een voornamen factor noemt voor den a.s. accountant, geeft de Hoogeschool aan theoretisch gevormde jongelui, na het examen, een diploma, dat bij hen en bij anderen de meening kan doen post vatten, dat zij voor de uitoefening van de accountantspraktijk geschikt zijn.

Nog eens, met alle waardeering voor de algemeene voordeelen van een universitaire opleiding, wij zien niet, dat deze, bij de tegenwoordige inrichting van die opleiding voor ons beroep „vereischt” is, omdat de theoretische vorming ook bij de Vereenigingsopleiding zeer de aandacht heeft, maar deze bovendien de gelegenheid laat om die theoretische opleiding aan te vullen met de praktijk.

De opleiding voor het zoo bij uitstek praktische accountantsberoep mag door de Vereenigingen nog niet losgelaten worden.

G. H.

DE DIVIDEND- EN TANTIEME BELASTING EN DE UITDEELING VAN AGIO OP AANDEELEN

In „Economische-Statistische Berichten” van 6 April 1921 No. 275 gaf ik een beschouwing over de moeilijkheden, welke zich kunnen voordoen, indien een N.V. een uitdeeling doet, waarin agio, verkregen bij de emissie van aandelen, is verscholen. Daarin werd behandeld het tot allerlei complicaties aanleiding gevende geval, dat een aldus behaald agio of direct ten bate der winst van het betrokken jaar is gebracht of wel na eenigen tijd op een afzonderlijke rekening „agioreserve” gereserveerd te zijn geweest, te eeniger tijd ten bate van de winst van eenig jaar gebracht wordt. Daarnaast werd nog kort aangestipt de vraag: indien een agio behaald bij emissie van aandelen niet op een afzonderlijke rekening „agioreserve” wordt geboekt, doch toegevoegd wordt aan de statutaire of eenige andere uit winst gevormde reserve, hoe moet dan de heffing van dividendbelasting plaats vinden, indien te eeniger tijd een deel dezer reserve wordt aangewend tot dividenduitkeering? Het meest rationeële lijkt mij in zoo'n geval, het ontstaan na te gaan van de reserve in kwestie. Is deze gevormd b.v. uit f 300.000.— ingehouden winst en voor f 100.000 uit agio op aandelen, dan ligt het voor de hand, dat een bedrag van f 80.000, dat uit deze reserve wordt genomen en als dividend uitgekeerd, evenals de geheele reserve, bestaat voor $\frac{3}{4}$ uit ingehouden winst, voor $\frac{1}{4}$ uit gereserveerd agio. Als regel toch zal daarbij iedere bewering van de uitdeelende N.V., dat zij voor de uitdeeling uitsluitend behoeft te putten uit het agiobestanddeel of wel uit het winstbestanddeel der reserve, dan wel voor het uit te deelen gedeelte der reserve een andere samenstelling uit winst en agio aanneemt, dan voor de geheele reserve geldt, nergens steun in vinden. Immers, hetgeen men uitdeelt is een deel van het vermogenssurplus der N.V., d.i. hetgeen waarmede haar werkelijk kapitaal overtreft het nominale bedrag ervan. Van de guldens, die uitgedeeld worden is dan ook onmogelijk te zeggen of zij behooren tot het uit winst of wel door storting in den vorm van agio ontstane deel van dit surplus behooren, zoodat iedere bewering dienaangaande min of meer willekeurig is. Het eenig redelijke standpunt en tevens het eenige, dat zich aansluit bij de gedachte, die men uitsprak door de winst- en de agioreserve niet gescheiden te houden (n.l. dat men het actief, door deze reserves vertegenwoordigd, achtte één geheel te vormen), is dat men aanneemt, dat elk onderdeel van dit actief op gelijke wijze uit winst en agio is samengesteld, als het geheel.

Deze theorie, welke men zou kunnen noemen die van het homogene mengsel, werd door mij ook voorgestaan toen ik met een beroep op art. 35 der wet op de dividend- en tantiëmebelasting aan een inspecteur der directe belastingen verzocht om eenige door hem aan een bepaalde N.V. opgelegde aanslagen in de dividend- en tantiëmebelasting ambtshalve door den direc-